

Personlig påsk

En av texterna i påsknattens gudstjänst handlar om vandringen genom Röda havet. Inte i första hand för att knyta an till den judiska påskan utan för att peka fram mot det som skulle kunna kallas varje kristens påsk, nämligen dopet som förenar med Kristus och hans påsk. Paulus skriver hur vi blev begravda med Kristus i dopets vatten för att uppstå med Honom, och "vara förenade med honom genom en uppståndelse som hans." (Rom 6:5) Israels barns vandring genom Röda havet ger värdefull vägledning för var och en som föds till det nya liv som dopet ger.

Ett nytt liv

Israels folk fick väldigt konkret ett nytt liv när de vandrade genom Röda havets vattenmassor. Inget mer Egypten, inget mer slaveri, ingen mer Faraos. Och nu frihet och ett eget land att se fram emot. Men allra mest hade de fått en Gud som inte bara räddat dem från slaveriet utan dessutom sagt till dem: Ni är mina! Ni är mitt folk! Det kunde *aldrig* bli som förr igen.

Fast det önskade folket ibland. Att det skulle bli som förr. Prövningarna i öknen blev för mycket för dem. De längtade tillbaka till Egypten. När åren gick i den torra, farliga öknen så försvann det förflutna in i en dimma. De tappade tron. Att Gud på ett häpnadsväckande sätt gripit in i deras liv betydde inget längre. Varje år firade de påsk och andra högtider för att komma ihåg just detta, att den levande Guden fört dem ut ur Egypten. *Deras* Gud. Liturgiskt levde de ett "liv i Röda havet" för att minnas. Gud *med* dem. Men det hjälpte inte. När de hade ont om mat var lösningen genast Egyptens köttgrytor. När de hade ont om vatten tänkte de att Gud övergett dem. När deras ledare Mose var på berget Sinai för länge tog de saken i egna händer. När fiender gjorde dem oroliga, inte minst för vad som skulle hända deras kvinnor och barn, så fanns tryggheten genast i att återvända till Egypten.

Folket tyckte inte alls att de hade fått ett nytt liv. De kunde till och med påstå att de fått ett sämre liv. Men vad gjorde deras liv nytt? Gång på gång påminde Gud dem. "Jag är Herren som har fört er ut ur Egyptens land *för att jag skall vara er Gud*. Jag är Herren." (3 Mos 23:33) Ett nytt liv – för att de som var fast i slaveri fått en Gud som förbarmat sig över dem. De som var utlämnade åt sig själva hade tagits om hand av den Gud som *är*.

Israel var ett bångstyrt folk. Men Gud var med dem ändå. Han hade förbundit sig till dem, likt en adoptivförälder för ett föräldralöst barn. Och det var en tålmodig och kärleksfull förälder som tagit sig an dem. Med allt det slit, all den frustration, och all den ångest som kommer av att se barn göra tvärtemot föräldrarnas vilja – trots att barnens önskan bara kunde sluta illa. Vilket flera gånger hände, när Gud lät dem få som de ville. Det blev ett elände.

"Ni var utan hopp och utan Gud i världen" skrev Paulus till hedningarna i Efesus (2:12). Som ett folk i Egypten under Faraos. Utan hopp. Utan framtid. Utan egentlig mening. För de var "utan Kristus, *utestängda från medborgarskapet i Israel och utan del i förbunden med deras löften*." Vi hedningar hade inte Honom som tog sig an Israel och som trofast och uthålligt bar

de bångstyriga barnen in i det utlovade landet. "Men nu," fortsätter Paulus, "genom Jesus Kristus, har ni som tidigare var långt borta kommit *nära* genom Kristi blod. Han är vår frid, han som gjort de två till ett och rivit skiljemuren, fiendskapen." Det vill säga: Den Gud som räddade Israels barn ut ur Egypten, som gjorde dem till sitt särskilda folk, som sedan visade sig vara en verkligt god Gud – tålmodig, trofast, och inte minst förlåtande – han har själv rivit ner den skiljemur som höll sådana som oss utanför. Vi kom nära genom Kristi blod, det blod som påskalammet pekade på och som blev utgjutet för hela världens synd. Och genom det heliga dopet, som är hedningarnas Röda Hav, får vi ansluta till det utvalda folket. Dopet är det nya förbundets omskärelse. Vi får vara med. Det nya livet är vårt. Inte nödvändigtvis ett lättare liv. Men ett nytt liv. För den levande Guden, Israels Gud, har gripit in och genom dopet kallat oss hedningar vid namn: Du är min!

En ny tro

Hela berättelsen om Israels ökenvandring är samtidigt en berättelse om vad livet i dopet går ut på. Vi har fått ett nytt liv. Men vi har också fått en ny tro. Det vill säga: vi har fått något att tro på, något utanför oss själva, som är värt att tro på. För alla tror vi på något.

När vattnet tog slut i öknen klagade folket. "Är Herren ibland oss eller inte?" (2 Mos 17:7) *Går det att lita på Herren när det går så här illa? Om inte, så måste vi sätta vår förhoppning till något annat. De började klaga på Mose, regeringen. Lös krisen åt oss! Men Mose svarade: "Vilka är vi? Ni knotar inte mot oss, utan mot Herren" (2 Mos 16:8) Överheten är Guds tjänare, men ert hopp – det kan ni bara sätta till Gud själv. Men det gjorde inte folket. Så de försökte avsätta Mose. Alla tror vi på något, om det till slut måste bli tron på egen förmåga och kraft.*

När Israel fick höra att det utlovade Kanaan i princip var ointagligt blev det nattsvart för dem. Livet med Gud leder till slut hit, till död, till att våra fruar och barn lämnas ut beskyddare. Förtroendet för Israels Gud var borta. Mose hade en gång för alla visat att han ledde vilse. Skulle de behålla livet och ge trygghet åt familjen så fick de ta saken i egna händer. "Vi väljer en anförare" sa de, "och vänder tillbaka till Egypten" (4 Mos 14:4) Det låter helt otroligt att de ville tillbaka till det fruktansvärda slaveriet. Men det de egentligen ville tillbaka till var tillvaron *innan* Gud grep in i deras liv och gav sig själv åt dem. Hellre det liv och den trygghet de kunde skapa själva än att lägga sitt liv och sin framtid i den levande Gudens händer.

Det första budet som Gud gav till Israel börjar med en viktig påminnelse. "Jag är Herren, din Gud, som har fört dig ut ur Egyptens land, ur trädhuset. Du skall inte ha andra gudar vid sidan av mig." (2 Mos 20:2) Dvs, med en sådan Gud, vem behöver andra gudar? Men avgudarna var inte bara guldkalven och gudabilderna som Israel tillbad, utan allt det som de *istället* hoppades på när Gud inte ansågs ge det de önskade. Ökenvandringen avslöjade deras hjärtan. Det var själva tron – förtroendet för Gud och förtröstan – som saknades.

Ibland blir vi lutheraner förvirrade när vi får höra att vi blir frälsta genom *tro* och inte genom gärningar, bara för att upptäcka att tro är ju det svåraste som finns! Och måste man inte tro

för att bli frälst? Vi börjar inbilla oss tro, eller fuskar med tron, nöjer oss med en rätt lära och en teoretisk tro. Eller försöker bevisa för oss själva att vi *är* troende, genom det som syns.

Men den uppriktige kan emellanåt behöva säga: "Jag tror, hjälp min *otro!*" (Mark 9:24) Det är ju *jag* som undrar om Gud verkligen är med mig när vattnet är slut, eller när något fattas som jag gärna önskade att jag hade. Det är ju *jag* som inte vågar lita på Gud, när krisen är över mig. *Jag* har inte förtroende för honom, när jag måste lämna allt i hans hand. Det är Gud jag är irriterad på, när jag blir avundsjuk på människor. Det jag litar på, hoppas på, lever för, hänger mig åt, är inte självklart den levande Guden. Det är mycket annat.

Då behöver vi komma ihåg vårt dop. Vantron, bristen på tillit, oförmågan, krampaktigheten – allt det som brister och saknas i vårt gamla hjärta är korsfäst och har begravts med Kristus. Men vad är det då som uppstår i dopet, med Kristus? Det är allt som *Han* är och ger – för oss. Hans tro och trofasthet, hans lydnad för första budet, hans trogna bön "ske inte min vilja, utan din, o Gud" tillräknas oss. Han är vår rättfärdighet. Dopet till Kristus, att iklädas honom, innebär ett nytt liv som också innebär en ny tro. Inte den egna tron, utan *Hans* tro – i vårt ställe. Då kan vi få se på *Honom* som gjort oss till sina i det heliga dopet och finna vila. Och där, just där i vilan, kan *förströstan* födas. Utan krav. Dopet ger den helige Ande, även kallad Hjälparen, Tröstaren och barnaskapets Ande, som i våra hjärtan ropar Abba och som varje dag vill väcka det ropet. Vi är inkrökta i oss själva, men Anden lockar fram en blick som ser på den fullkomliga gåvan och på den kärleksfulle Givaren – med förtroende.

En ny vilja

Att leva i sitt dop är att upptäcka vem *Han* är som gav dopet och leva ut upptäckterna. En präst sa till sin församling när terrorister stormade in i kyrkan för att ta deras liv: "De kommer för sent. Våra liv tillhör redan Kristus, den uppståndne." I dopet finns tillräcklig näring för att *kunna* avstå allt, om så krävs, därför att allt är vunnet och funnet i Kristus. Där finns tillräcklig mättnad för själen, så att andra människor (eller saker) inte *måste* finnas där för att mätta själens hunger. Det frigör en människa till att istället osjälviskt finnas där för andra. Dopet ger näring till att *kunna* säga "Fader, förlåt dem" till fiender, därför att det vittnar om honom som sa det till *oss* i dopet. Där finns tillräckligt för att *kunna* se på andra människor och omständigheter, utan fruktan, därför att jag är i händerna på Israels Gud som trofast förde sitt folk genom öknen. Där finns tillräckligt för att *kunna* se på livet med förnöjsamhet, med tillförsikt, därför att Guds barn har det så oändligt bra bara genom att vara just *Guds* barn – med ett mål i sikte.

I den mån Guds Ande får göra detta till vår förströstan, så blir det också vår vilja. Viljan är bångstyrig, opålitlig, osäker, tills den får riktning. Det får den när Guds Ande leder till den tro som är värd att tro på, "Röda Havets tro", den tro som minns sin egen personliga påsk och därför med förtroende kan säga, som Jesus en gång: "Abba, Fader... Ske inte min vilja, utan din."

Jakob Appell

*Kyrkoherde i Immanuel församlingen, Missionsprovinsen
Kaplan på Församlingsfakulteten i Göteborg*